

Kua whakaaturia e matou i mua ake nei nga Tianara tokorua o te Poa kua mate ara a Botha raua ko Koch. Tokorua ano hoki nga Tianara o te Ingarahi kua mate ara ko Haimona raua ko Wauhopa.

Kei te hangaia tetahi tereina tino kaha hei tukituki i Piritoria. Engari kaore ano te Ingarahi kia tae ki reira.

Kua tukua etahi mihini keriparepare ki Awherika. Ma tenei e kore ai e tino nui te mate o nga hoia keriparepare.

He mea whakamiharo te tere o te tae o nga hoia o Ingarangi ki Awherika. Nuku atu i te 50 nga tima ki te mau i nga hoia. He mea whakamiharo ano tenei, no te mea e 6000 maero rawa te tawhiti atu o Awherika i Ingarangi. Mehemea kei etahi mana nunui e kore rawa e taea. I te whawhai ki Kupa 'Cuba' kotahi tino tau katahi ano ka tae nga hoia a te Paniara e 200,000.

Kei te rika te Ingarahi i te ao katoa ki te haere ki te whawhai. Ahakoa mate mai te Ingarahi ka rite tonu tana haere.

Ki te korero a tetahi apiha o Hanover, kei te taha o te Poa e whawhai mai ana, 10,000 nga hoia katoa o Iuropi kei te taha o te Poa, e 300 nga apiha.

Kua riro tetahi ope manuao a te Ingarahi kei Awherika.

Ka waenganui te whawhai ki 'Modder River' ka kite etahi pakaha i a raua. I te taha tetahi o te Poa, ko tetahi i te taha o te Ingarahi. He hoa raua i mua, heoi i to raua kitenga nei tetahi i tetahi, kaore i hiahia ki te patu tetahi i tetahi. Ka oha mai tetahi, ka oha atu hoki tetahi, ringaringa rawa raua. I te ahiahi iho ka puhia tera i te taha o te Ingarahi mona i ringaringa ki te hoa-riri.

TE MATENGA

O TE TAMA A TIANARA RAPATA.

Kua puta a matou korero mo Tianara Rapata i tera rereanga o ta tatou manu. He kauwhau toa tona kauwhau, no mua iho no ona tipuna, tuku iho nei ki a ia; kaore hoki taua kauwhau i he i tana tama. Kotahi tonu te tamaiti tane a Tianara Rapata, a i te itinga ano o taua tamaiti ka hiahia ki te mau i te aoari a tona papa, ki te takahi hoki i nga tapuae ona tipuna. Tona tangatatanga ake, ka uru ki roto ki etahi whawhai o mua ake nei, ka kitea hoki tona toa. I riro ano i a ia etahi tohu mo te toa. I tetahi o aua whawhai ka

tu tona whatu, riro rawa te karu ki waho; otira kaore tera i kua e ia he mate nui rawa, heoi i haere whatu-kotahi tonu ki roto o nga pakanga. He koanga ngakau ki a Tianara Rapata tenei ahua o tana tama.

I te aranga nei o te whawhai ki Awherika, ka tono a Rapata (tamaiti) kia haere ia ki te whawhai, whakaaetia ana; i whakaritea hoki ia ki raro i a Tianara Haimona. Otira kua mate ke a Tianara Haimona i mua atu o tona taenga ki Awherika, heoi i noho ia ki raro i a Tianara Pura.

I te whawhai tuatahi a Tianara Pura ki "Tugela River" i hinga ai te Ingarahi, i reira ano a Rapata; ko ia tetahi o nga apiha taitamariki. Ka waenganui te whawhai ka kitea kua tino mate tetahi wehenga o te Ingarahi. Ko nga hoioho to i nga pu nunui, me te nuinga o nga tangata mabi i ana pu, kua matemate; ko nga morehu kua riro kei nga wahi pei e whakaruru ana. Te kitenga o Rapata kua mahue nga pu, tino nui atu tora riri; katahi ka karanga ki etahi o ona hoa apiha, kia haere ratou ki te whakiora i aua pu.

Tokotoru ratou i haere, me te mau ano i nga hoioho hei to mai. Kaore i tirohia te mata e whakabeke nei, kaha tonu tona reo ki te whakakaha i ona hoa. E rua nga pu i riro mai i a ratou, katahi ia ka tu. Ka mutu nei ano o aua pu i ora mai, ko etahi 10 i riro katoa atu i te Poa.

I te putanga o te ripata a Tianara Pura mo taua whawhai, ka puta ano aua kupu whakamihini mo te toa o tetahi apiha taitamariki, engari kaore i mohiotia te ingoa. Otira i muri iho katahi ka kitea ko Rapata taua tangata, i te hohipera hoki ia e takoto ana. He nui nga whakamihini mona, otira, kaore i mahia rawa ona ra e ora ana ka mate, i te tino kino rawa ona tuunga. I mua atu o tona matenga, ka whakapiria te Ripaka o Wikitoria ki tona poho. (Ko te tino tohu tenei o Ingarangi mo te toa.) He koanga ngakau ano hoki ki a ia te rironga o taua tohu i ona hoa i awhina ra i a ia, i mua atu o tona matenga. Ahakoa kua mate, ka mau tonu tona ingoa i runga o te rarangi ingoa o nga tangata toa, i whiwhi ki te Ripaka o Wikitoria.

No te rangi ano i tae ai te whakaatu ki a Tianara Rapata o te matenga o tana tama, ka puta hoki te whakahaunga a te Kawana-tanga o Ingarangi, kia tu ia hei Tumukaki mo te whawhai ki Awherika. He nui te aroha o te iwi kia Tianara Rapata i te matenga o tana tama. Otira kei Awherika ia inaianei, maana hoki e ngaki te mate o tana tama.